

Фактори розвитку венчурних структур

Вікторія Терлецька

*к.е.н., доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна,
e-mail: viktoriiia.o.terletska@lpnu.ua,
ORCID: 0000-0002-9334-2557*

Активне залучення венчурних структур до процесів глобалізації, інтегрованість економіки до світового господарства обумовлюють необхідність врахування багатьох факторів зовнішнього та внутрішнього середовища і вимагають підвищення гнучкості та адаптивності венчурних структур до швидкоплинних умов господарювання. Сучасні умови функціонування венчурних структур характеризуються жорсткою конкуренцією, динамічністю та мінливістю ринкової кон'юнктури, сучасними інноваційними тенденціями ведення бізнесу, швидкозмінним характером зовнішнього та нестабільністю внутрішнього середовища. Так, за даними, [1, с. 58]. «процесом, який дає змогу не лише виживати, але й стабільно функціонувати підприємству за таких умов, є розвиток».

Проблема управління розвитком венчурних структур в умовах глобалізації потребує подальшого дослідження в напрямку розробки об'єктивних методів оцінювання стану і динаміки розвитку венчурних структур, формування методологічних основ управління змінами та обмеженнями у процесі господарської діяльності організацій з урахуванням ризику, спричиненого дією ряду зовнішніх і внутрішніх чинників [2, с. 53].

За даними [2, с. 53], ключовими чинниками, що впливають на розвиток венчурних структур є ендогенні (технологічне, фінансове, матеріальне, сировинне, енергетичне, майнове, кадрове, інформаційне забезпечення, місія та цілі венчурних структур) та екзогенні (конкуренти, споживачі, постачальники, науково-технічний прогрес, державні органи влади, профспілки, інфраструктурне забезпечення, міжнародні економічні відносини, законодавчі акти, стан економіки в країні, соціально-культурний та рівень життя населення тощо).

За даними [3], ефективність діяльності венчурних фондів залежить від зовнішнього та внутрішнього середовища, при цьому зовнішнє середовище доцільно розглядати з двох точок зору і виділяти як макро- та мікрорівень, так і національний та регіональний рівні. На регіональному рівні основними чинниками макросередовища є наявність законодавчо закріплених пільг, купівельна спроможність населення, схильність до підприємницької діяльності та ризику, технологічні індустріальні кластери. Мікросередовище формується передусім на регіональному рівні, і тому наявність розвиненої мережі фінансових, науково-дослідних установ, інших венчурних фондів, аудиторсько-консалтингових фірм, технопарків, бізнес-інкубаторів, відношення місцевих контактних аудиторій визначають розташування та результативність функціонування венчурних фондів у тому чи іншому регіоні країни. Серед

факторів внутрішнього середовища ключовим виступає процес прийняття інвестиційних рішень керуючими венчурних фондів.

Основними факторами, за даними [4], що сприяють розвитку венчурної індустрії, є: наявність науково-освітньої бази та потужного дослідницького сектора, потужні наукові школи; розвиненість фінансових інститутів і ринків страхового та пенсійного секторів; наявність фондового ринку; політична і макроекономічна стабільність, стале економічне зростання; стабільний попит з боку держави та приватного секторів на наукові дослідження й розробки; наявність вільного капіталу.

До факторів, що обмежують розвиток венчурного бізнесу, можна віднести такі: недосконалість законодавчої бази; відсутність зацікавленості держави у сприянні розвитку сектору венчурного капіталу; відсутність чіткої політики сприяння розвитку венчурного бізнесу з боку держави; обмеженість щодо кола потенційних учасників фонду, зокрема обмежено можливості фізичних осіб; недостатня ефективність податкової політики; недостатня надійність механізмів захисту прав інвесторів; відсутність економічних стимулів для залучення прямих інвестицій в підприємства високотехнологічного сектору; відсутність інфраструктури венчурного інвестування; дефіцит кваліфікованих фахівців у сфері венчурного бізнесу [4].

Основні фактори, які обмежують розвиток венчурного бізнесу в нашій країні [5]: недосконалість законодавчої бази; відсутність чіткої політики сприяння розвитку венчурного бізнесу з боку держави, відсутність економічної заінтересованості більшості господарських суб'єктів у реалізації принципово нових розробок, нововведень високого техніко-економічного рівня, нерозвиненість ринку цінних паперів; недостатня ефективність податкової політики, а саме високий рівень податку, який не враховує конкурентоспроможність і новизну виробів; правова база, яка регулює сферу дрібного бізнесу, є обмеженою; високі проценти за кредит; недостатню кількість проєктів з високим економічним потенціалом, привабливих для венчурних інвесторів; низьку активність банків та інституційних інвесторів у венчурному інвестуванні; недостатню надійність механізмів захисту прав інвесторів; відсутність економічних стимулів для залучення прямих інвестицій в підприємства високотехнологічного сектора, що забезпечують прийнятний ризик для венчурних інвесторів; відсутність розвинутої системи комерціалізації і захисту інтелектуальної власності; недостатню інформаційну підтримку венчурної індустрії; відсутність інфраструктури венчурного інвестування; гострий дефіцит кваліфікованих фахівців, здатних управляти венчурними проєктами відсутність конкуренції на внутрішньому ринку науково-технічної продукції.

В Україні є ряд факторів, які можуть сприяти розвитку підприємницьких структур венчурного капіталу. До цих факторів слід віднести такі: наявність дешевої, висококваліфікованої і творчої робочої сили; великі запаси сировинних ресурсів, а також коштів, що осідають в іноземних банках; зручне географічне положення тощо. Можна вважати, що удосконалення політики держави щодо

розвитку венчурного підприємництва і стабілізація економічного стану в Україні сприятимуть розвитку таких структур. Як відзначають більшість аналітиків, зростання кількості венчурних інвестиційних фондів в Україні пов'язане зі спрощеною звітністю і пільгами при оподаткуванні.

Отже, господарській діяльності притаманна значна кількість факторів, які повністю врахувати і оцінити неможливо, тому наукові стратегії розвитку вимагають ряд спрощень та припущень. Як відомо, на венчурні структури, як на суб'єкт господарювання, впливають як фактори зовнішньої, так і фактори внутрішньої природи (фактори зовнішнього і внутрішнього середовища). Вони, з однієї сторони, забезпечують формування та розвиток венчурних структур, а з іншого – дестабілізують його діяльність. Це, своєю чергою, пов'язане з позитивним чи негативним впливом факторів, а також з невизначеністю середовища функціонування.

Ключові слова: венчурна структура, фактори впливу.

Список використаних джерел

1. Горіна, Г.О. (2016). Діалектика поняття «розвиток підприємства». *Причорноморські економічні студії*, (8), 123-127.
2. Фещур, Р.В. (2016). *Управління соціально-економічним розвитком підприємств: методологія та інструментарій* : [монографія, Львів : Вид-во «Раст-7»]. Львів. 226.
3. Іларіонова, Н.М. Удосконалення діяльності венчурних фондів України: регіональний аспект [Автореф. дис. канд. економ. наук, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.
4. Мостовенко, Н.А. (2014). *Приклади успішного розвитку венчурного бізнесу в Україні*. http://sophus.at.ua/publ/2014_11_25_lviv/sekcija_3_2014_11_25/prikladi_uspishnogo_rozvitku_venchurnogo_biznesu_v_ukrajini/69-1-0-1085.
5. Кутрань, К.В. (2009). Фактори впливу на розвиток венчурного інвестування в Україні. *Ефективна економіка*. (2). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=13>.